

Gemensamma anvisningar för fordon och säkerhet

Motala kommun

Beslutsinstans: Kommunchefens ledningsgrupp
Datum: 2012-01-12
Reviderande instans:
Datum:
Gäller från: 2012-01-12

Diarienummer: 12/KS 0026
Paragraf:
Diarienummer:
Paragraf:

Anvisning för fordon och trafiksäkerhet

Inledning

Vilka typer av fordon vi kör i tjänsten har en stor betydelse för kommunens samlade klimatpåverkan som vi kan påverka och sammanställs årligen i ett klimat- och energibokslut. Trafiksäkerheten på fordon och framförandet i trafiken ska hålla en hög nivå i Motala kommun. I Kommunfullmäktiges beslut KF 2007 § 201 och i klimat- och energiplanen fastställd 2009-05-09 för Motala kommun, regleras det att man bland annat ska använda biogasdrift i kommunens fordon. Motala kommuns säkerhets- och trygghetspolicy beslutad av KF 2011-05-23 samt arbetsmiljölagstiftningen ligger till grund för säkerhetsarbetet i kommunen. Anvisningen gäller alla fordon som förtroendevalda och anställda använder i tjänsten och betalas av Motala kommun.

Trafiksäkerhet/ansvariga/uppföljning

Ansvarig chef ska se till att samtliga medarbetare har den kunskap, information och utbildning som krävs för att denna anvisning efterlevs. Som en del av det årliga systematiska arbetsmiljöarbetet ska ansvariga för respektive förvaltning gå igenom verksamheten, identifiera och utifrån allvarlighetsgrad bedöma de risker de anställda utsätts för vid resor i tjänsten. Beslutade åtgärder redovisas i den årliga åtgärdsplanen för arbetsmiljön. Ansvarig chef ska vidare informera om att tillbud och olycksfall vid tjänsteresor blir registrerade i Stella samt att uppföljningen sker. Interna kontrollrutiner ska finnas för körjournaler, färdskrivardiagramblad och en regelbunden uppföljning av dessa.

Våra anställda ska

- ha den kunskap, behörighet och hälsa som krävs för att på ett trafiksäkert sätt köra i tjänsten.
- vara sprit- och drogfria samt undvika köra då de är trötta. Den som intar medicin som kan ge dåsighet och andra symtom som äventyrar trafiksäkerheten får under inga omständigheter framföra fordon i tjänsten, utan ska omedelbart underrätta sin närmsta chef om sin medicinering.
- alltid följa gällande förordningar om kör- och vilotidsregler vid framförande av tunga fordon med en totalvikt större än 3,5 ton.
- vid arbete på eller vid väg bära varselkläder eller godkänd varselväst.
- enligt checklista utföra daglig tillsyn av fordonet. Upptäckta brister ska rapporteras så fort som möjligt för åtgärder.
- genom sitt körsätt och sitt övriga beteende uppträda som en förebild i trafiken som exempelvis alltid använda bilbälte, alltid följa gällande hastighetsbegränsning, alltid tillämpa 3-sekunders-regeln och det vill säga att alltid hålla ett avstånd till framförvarande om tre sekunder.

- inte använda handhållen mobiltelefon under körning, handsfreeanvändning är tillåtet under körning.
- genomgå lastsäkringsutbildning vart 3:e år om man framför tunga fordon med en totalvikt större än 3,5 ton.
- alltid lasta och säkra lasten enligt gällande förordningar. Överlast och lastning på fel sätt får aldrig förekomma.
- rapportera tillbud och olyckor så snart som möjligt till närmaste chef.

Kommunens fordon delas in i tre kategorier:

1. **Personbil** har sittplatser upp till sex sittplatser.
2. **Lätt lastbil** < 3,5 ton, minibussar med 7 – 8 sittplatser och lätta lastfordon med två sittplatser.
3. **Tunga fordon** > 3,5 ton, lastbilar, arbetsfordon och entreprenadmaskiner.

Krav på kommunala fordon som används i tjänsten

Kommunfullmäktige har beslutat 2007 § 201 att alla personbilar ska vara miljöbilar enligt förordning (SFS 2009:1) om miljö- och trafiksäkerhetskrav för myndigheters bilinköp och leasing av miljöbilar och då i första hand biogasfordon. Våra fordon ska dessutom uppfylla följande krav:

- personbil ska uppfylla säkerhetskraven för lägst 4 stjärnor vid provning enligt Euro NCAP, lätt lastbil (< 3.5 ton) ska helst vara testad av Euro NCAP samt ha 4 stjärnor vid provet.
- personbil och lätt lastbil ska drivas av biogas. Är detta inte möjligt med avseende till bruksändamålet eller avsaknad av biogasmotor som alternativ på marknaden, ska bilen i andra hand drivas av alternativa förnyelsebara bränslen och som sista alternativ med övriga bränslen.
- ha en tjänstevikt över 1 000 kg.
- ha trepunktsbälte på alla platser.
- ha nackskydd på alla platser.
- ha krockkuddar på förarplats och passagerarplats.
- ha sidokrockkuddar (bara personbilar).
- ha ABS-bromsar och* antisladdsystem (*om det är möjligt för lätta lastbilar).
- genomgå service och underhåll enligt fordonsleverantörens instruktioner.
- ha däck som inte är mer än 5 år gamla.

Alkolås

Alkolås är inget krav i kommunens fordon. Det är upp till varje förvaltnings/enhetschef att ta beslut om detta till sina respektive fordon.

Egen bil som används i tjänsten

Ska uppfylla följande krav:

- ha krockkudde på förarplatsen.
- ha trepunktsbälte och huvudstöd på de platser som används.
- uppfylla 2001 års EU krav avseende avgaser, d v s 2001 års modell och nyare.

Enstaka och tillfälliga undantag kan göras av verksamhetsskäl. Beslut om undantag från anvisningen kan fattas av den som beslutar om resan enligt det övergripande anvisningsdokumentet.

Tunga fordon (> 3,5 tons totalvikt) ska

- minst klara kraven som ställs för miljöklass Euro IV eller vara bättre. I första hand drivs av biogas. Är detta inte möjligt med avseende till bruksändamålet eller avsaknad av biogasmotor som alternativ på marknaden, ska lastbilen i andra hand drivs av alternativa förnyelsebara bränslen och i sista alternativ med övriga bränslen.
- ha bältespåminnare som signalerar ljud och ljus om inte bältet används när motorn är påslagen.
- ha ABS-bromsar.
- ha krockkuddar på förarplats.
- ha backkamera och backvarnare som signalerar ett kraftigt ljud när backväxeln är ilagd.
- ha en optimerad lastsäkringsutrustning för fordonstypen.
- ha extraspegel som täcker området framför fordonet.
- ha vidvinkelspeglar på förarsida och passagerarsida.
- ha säkerhetsutrustning i form av varselväst.
- genomgå service och underhåll enligt fordonsleverantörens instruktioner.
- genomgå ”XTB” dvs. ”Extra Testade Bromsar” för tunga fordon.
- vara utrustade med däck som har ett mönsterdjup om minst två millimeter mer än vad som är lagstadgat. Regummerade däck får inte monteras på framaxeln. □ ha luftkonditionering.

Extra utvärderingskriterier som kan ställas vid upphandling av fordon

När fordon ska upphandlas är det möjligt att utöver ovan nämnda kriterier och krav ha extra kriterier. De extra kriterierna är ännu ej obligatoriska, standard eller skyldighet enligt lag, men de är exempel på intressant teknisk utveckling som bidrar till en billigare, säkrare och mer miljöanpassad resa.

- Luftkonditionering.
- System för att hjälpa föraren att hålla hastigheten (ISA-system).
- System som minimerar risken för att en person ska kunna köra en bil alkoholpåverkad.
- Fem stjärnor enligt Euro NCAP för personbilar och lätta lastbilar.
- Reducering av skaderisken för oskyddade trafikanter.
- Färdator som hjälper föraren köra såväl snålt som rent.
- Sidokrockkudde även på lätta lastbilar.
- Antisladdsystem för lätta lastbilar.

Vid extern upphandling skall följande miljökrav ställas på fordonen

Personbil och lätt lastbil:

- Fordon som används för upphandlad tjänst ska vara av miljöklass 2005 eller bättre. Biogas ska efterfrågas och premieras vid upphandling.

Tunga fordon:

- Fordon som används för upphandlad tjänst ska uppfylla kraven ställda i Euro III eller bättre. Biogas ska efterfrågas och premieras vid upphandling.

Obligatoriska krav vid inköp av däck

Vid inköp av däck till personbilar, bussar och lastbilar ska Miljöstyrningsrådets krav enligt ”Kriteriedokument däck” användas. Motala kommun har tecknat avtal med leverantör som kan leverera däck som uppfyller Miljöstyrningsrådets krav. Avtalet finns via en länk till avtalsdatabasen på vårt intranät.

Ansvar för bil i bilpool

För att en bil ska vara så säker, effektiv och miljömässigt bra som möjligt är det viktigt att bilen underhålls. När en enhet inom Motala kommun tecknar avtal om disponering av bilpoolsbil förbinder sig enheten att se till att bilen underhålls och sköts på rätt sätt. Avtalet reglerar enhetens ansvar gällande reparationer och service, samt hur ofta detta ska ske och var det ska ske.

Drivmedelskort för fordon som används i tjänsten

Till varje fordon finns ett kontokort för betalning och kontroll av bränslemängd. Före tankning av fordon i bilpoolen måste man vid tankautomaten först trycka in aktuell kilometerställning. Om det inte är möjligt noteras datum, kilometerställning och tankad volym vilket sedan meddelas bilpoolen. Det ska vara minst halv tank vid återlämnandet av bil. Möjligheten finns att betala parkeringsavgifter med drivmedelskortet.

Körjournal till fordon som används i tjänsten

Varje förvaltningschef beslutar om och hur körjournal ska föras med kommunalt ägt fordon. Då körjournal skall föras ska man dessutom vid tankning ange datum, kilometerställning och påfylld bränslevolym. När egen bil använd i tjänsten förs körjournal eller registrering direkt i PS-självservice, körjournalen bör registreras varje månad i PSSjälvservice.